

3. Ľudské telo v teológii Jána Pavla II.

Jednalo sa o to, že uplynulo 40 rokov od vydania knihy HV. V katolíckej Cirkvi spôsobila revolúciu. Veľa ľudí prestalo chodiť do kostola, odchádzali kňazi, rodiny sa búrili... Pavol VI preto veľmi trpel. Mal to veľmi ťažké. V HV sa vyjadruje k otázkam antikoncepcie, umelého potratu a celibátu kňazov. Bola to odpoveď na to, čo sa dialo vo svete. Pavol VI tieto témy pomenoval a dal na ne odpoveď. Čo však táto kniha nedokázala bolo podať väčšie vysvetlenie. Preto v Poľsku Karol Wojtyła začína tvoriť jedno veľké dielo. Prvé je už známe: *Láska a zodpovednosť*. A píše takto: *Láske sa treba učiť..., sústredil na oblasť živej lásky..., láska je krásna, a tak ľudia hľadajú krásu..., v hĺbke srdca túžia po čistej a krásnej láske..., vie ju dať iba Boh...!* Ako mladý kňaz vytvoril manželské stretká. Lebo ak má byť láska krásna, patrí k tomu hlavne Božia milosť.

Každá žena je dobrom pre muža a každý muž je dobrom pre ženu, ale treba k tomu Božiu milosť. Preto chce Karol Wojtyła všetku svoju silu investovať do toho naučiť milovať, lebo ľudia po tom prahnú. Preto keď vyšla HV vidí tú rebeliu v Cirkvi a vydal viac diel, ktoré slúžia ako podklad pre Teológiu Tela (TT). Svätý Otec tie svoje materiály, ktoré chcel vydať používa na to, aby na Námestí sv. Petra robil generálne audiencie a ich katechézy máme v tejto knihe. TT je ako nová atómová bomba.

Katechizmus Katolíckej Cirkvi (KKC) hovorí: Čo je viera? Viera je odpoveď na Božie zjavenie. Problém ale je, že človek už nedokáže odpovedať, reflektovať na to Božie zjavenie. Ján Pavol II. to vedel, a preto vraví, že sa treba pozrieť na človeka. Lebo Boh v nás nechal stopy. Ak stvoril muža a ženu, tak začnime zdola. Po čom túžiš? Dokážeš si tie túžby naplniť sám? Potrebuješ druhého? A aj keď Ti ho Boh dá, bude on tým prameňom? Lebo ak áno, ak toto muž očakáva od ženy alebo žena od muža, tak už veľmi skoro môže prísť k sklamaniu. **Lebo je to Boh sám, ktorý je prameňom. Je to Boh sám, ktorí je v tom druhom! Teda cez toho druhého, cez jeho telesnosť prichádzam k Bohu! Lebo to, čo očakávaš je Boh sám!**

Ján Pavol II. teda spôsobil obrovskú revolúciu a „úžas“. Pretože svet mal iné problémy a keď kardináli zvolili Jána Pavla I. a on zomrel, nemali kandidáta. A keď prišiel Ján Pavol II. začal hovoriť o takých témach, o ktorých sa predtým mlčalo, o ktorých nesmel nikto hovoriť. Mohutnou silou otvára túto tému; robí synodu; otvára Inštitút pre rodinu v Ríme a robí nové a nové kroky. A nie všetkým sa to ľahko počúva, lebo sa nechcú meniť. Vyhovuje im, že sú akí sú.

Viera je odpoveď na Božie zjavenie. Pre pápeža je viera to, čo dokáže človek naplniť, aby mohol žiť šťastne, byť blahoslavený a to mnohí nechápu. Po tom všetkom, čo ho privádza k zvratu napíše taký závet: Rímsky Triptych (RT), ktorý je zbierkou troch básní, ktoré otvárajú celé jeho zmýšľanie. Čo bolo v jeho mysli? Prečo sa chcel naučiť milovať lásku? Je to interpretačný kľúč. Ak pochopíme RT, pochopíme TT. Pokiaľ ju človek nepochopí, nepohne sa. Tým však, že ju človek číta, niečo sa v ňom pohne. Ján Pavol II. píše tri básne: Triptych = tri obrazy, súbor troch obrazov. A prečo rímsky? Preto, lebo celé jeho myslenie bolo v Ríme zmenené a konkrétne v Sixtínskej Kaplnke (SK). SK je plná obrazov od Michelangela a ony sú veľmi výrečné. Na strope je príbeh stvorenia, na čelnej strane príbeh konca sveta a na zemi je človek sám. A v tomto je triptych. Začiatok, cesta, koniec. Inšpirované Michelangelom. Je to proces myslenia v jeho mysli. Pochopil, že **aby mal človek správne očakávania, potrebuje vedieť tieto tri veci: kde je môj začiatok? Kto som? Kam smerujem?** *Ak chcem pochopiť dnešok, musím pochopiť Boha, prečo ma stvoril.* RT je

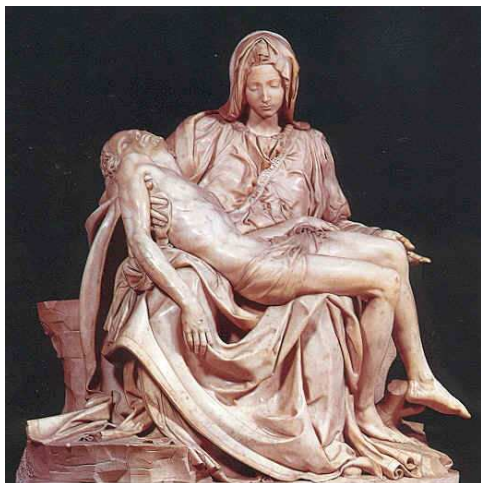
inšpirovaný obrazmi obrovského génia v stredoveku v Taliansku – Michelangela. Práve on dostal ponuku od pápeža Juliusa I. vymaľovať klenbu SK. Mal nový pohľad na človeka, na svoju dobu. Prečo?

Sv. František Asiský bol rytierom. Začal spoznávať Krista a keď sa v Assisi modlil pod krížom, niečo dôležité sa stalo. Kristus k nemu prehovoril: rúca sa mi dom Boží, postav nový. A tak postavil kostol sv. Damiana. Mal víziu Krista na kríži. A čo máme od Františka? Máme jasličky, postavičky, Corpus na kríži. A prečo ho tam dal? Lebo on Krista na kríži videl! Chcel dať odkaz ľuďom, že Kristus je tu! František veľmi dôrazne začal aplikovať telesnosť.

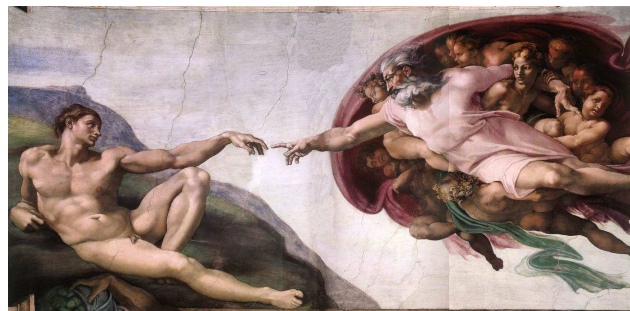

Ďalším umelcom bol Dante Alighieri. Napísal trilógiu: Nebo, peklo, očistec; kde zachytáva veľmi reálne situáciu človeka v nebi, pekle, na zemi. To čo sa začalo diať vďaka Františkovi v sochárskom umení, začalo sa vďaka Dantemu diať v literatúre. Benigni povedal, že Dante skutočne musel byť v nebi, aby niečo takéto napísal. A približne v týchto rokoch, Sandro Boticelli začína maľovať SK.

Kristus Sandra Boticelliho má presné črty: červenú tuniku a modrý plášť. Kristus musí byť úplne jasne identifikovateľný. Presná identifikácia, presný kánon. **Nie je dôležité telo, to čo vidíš. Ale to, čo v Tebe vyvoláva.** (čo vo vás vyvoláva tento obraz? Áno, totálnu Kristovu pokoru...)

Pieta

Stvorenie Adama

Michelangelo urobil Pietu, ktorá dýcha. Je tak dokonale spracovaná. A prečo? Lebo on sám stráca svoju matku a vtláča tento obraz do Matky Márie. A keď pápež Július II uvidí pietu, zavolá si Michelangela a povie mu, aby mu namaľoval SK. Michelangelo ale povedal nie. „Ja som sochár, nie maliar. Ja to nebudem. Ak chceš maliara, zober si Buonarrottiho.“

A Július II povedal: „Budeš to ty!“ A tak Michelangelo začal postupne maľovať od roku 1512 toto dielo. Mal však jednu podmienku, ktorú mu pápež musel splniť: „Nechaj ma slobodne konať.“ Štyri roky mu trvalo, kým len strop namaľoval. Prinášalo mu to utrpenie, ale nielen fyzické, ale aj preto, že zostáva nepochopený, lebo u ľudí vzbudzuje pohoršenie (postavy sú polonahé...).

Michelangelo si za základ zobral grécku sochu Torza.

Začína svoje dielo stvorenia. Boh, ktorí tvorí svet. Oddeluje slnko od zeme. Všetko je veľmi dynamické. Všetko dýcha. Boh je obklopený spoločenstvom. Je obnažený v najintímnejších oblastiach, má špinavé nohy! Ale on sa nebojí si ich zašpiniť, lebo vie, že to čo tvorí je dobré. Potom tvorí Adama. A on dá meno všetkým, ale upadá do samoty. Prečo? Lebo už nechce byť sám! A keď mu Boh dá Evu, on oživa. To je kosť z mojich kostí. Hoci mal všetko okolo seba, zaplesal keď zbadal Evu. **Lebo Boh to telo ženy pripravil pre muža, aby on videl samého Boha – blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.** A muž v tomto smere videl.

Ján Pavol II. bol tak fascinovaný, že videl pôvodný Boží plán v SK, že pochopil, že tu sa niečo dôležité odohráva. Že musíme pochopiť, že Boh keď stvoril človeka, že to nebola len nejaká obyčajná náhoda, že tak teraz nemám čo robiť, tak si stvorím človeka... Musíme pochopiť, že Boh mal pôvodný plán, preto ho stvoril. Nie preto, že nemal čo robiť. Ved' aj keď sa stavia dom, tak musíme mať plán. Inak by to bol chaos. A Boh mal svoj plán! Aj to, že nás stvoril ako muža a ženu. A o tom hovorí aj prvá časť TT. Hovorí o tom, čo videl Michelangelo, keď namaloval tie obrazy. *Čo videl? A čo videl Adam, keď mu Boh predstavil Evu? On nevidel len ženu. Videl realizáciu toho, čo videl Boh! Čo mal Boh v mysli. On nevidel Evu ako kus. On videl ten plán, ktorý mal Boh v mysli. Lebo Boh stvoril každého jedného z nás pre tento plán. Človek je predsa jednota tela a duše.*

O tej pôvodnej vízii, čo mal Boh v mysli, si budeme hovoriť. Lebo HV povie jeden, dva, tri, štyri, päť; vymenuje body, ale nepovie prečo. Ján Pavol II. podáva vysvetlenie.

Diskusia

Treba naučiť ľudí mať správne otázky, správne túžby.

Najväčšie umenie dneška je vzbudiť túžbu. Lebo dnes máme dostupnosť tovaru, ide len o to vzbudiť túžbu.

Pane, nauč ma tak objat' manželku, ako ju Ty objímaš! A žena rozkvitne v jeho náručí.

Všetci máme rovnaký cieľ. Kráčame k jednej a tej istej dokonalosti.

Konám v slobode. Som slobodný, lebo si viem za všetky svoje činy zodpovedať.